



„Aviacijos pasaulio“  
vyr. redaktorė **Vilma JANKIENĖ**  
ir  
didžiausios pasaulyje siuntų  
pristatymo bendrovės UPS atstovės  
Lietuvoje UAB „Skubios siuntos“  
gen. direktorius dr. **Vladas LAŠAS**



## – Esate vienas aistringiausių verslininkų Lietuvoje, besidominčių kosmosu. Jūsų žvilgsnis yra komercinis ar pažintinis?

– Mes gyvename labai įdomiu laiku: dabar kaip niekad žmonijos istorijoje lengva susirasti bendraminčių, siekti žinių, dalintis idėjomis, kurti ir pasiekti neįtikėtinais įdomių rezultatų. Daug dalykų, kurie anksčiau buvo prieinami tik supervalstybėms, šiandien šiuolaikinio mokslo ir technologijų pažangos dėka tapo pasiekiami ir nedidelėms privačioms įmonėms, entuziastingų, kūrybingų ir darbščių žmonių komandoms. Net maži kolektyvai, privačios iniciatyvos gali siekti „kosminių“ rezultatų. Neįtikėtina, bet juk dabar kosmine fotografija užsiima moksleivis Lietuvos kaime ([www.glory.lt](http://www.glory.lt)); arba du jauni entuziastai danai su savanorių ir rėmėjų pagalba per dvejus metus garaže sukurią kosminį laivą ([www.Copenhagen-Suborbitals.com](http://www.Copenhagen-Suborbitals.com)). Jiems, kaip ir man pačiam, pagrindinė varančioji jėga yra noras kurti naujus dalykus, pažinti ir iširti dar neišbandytas sritis. O jei yra pakankamai entuziazmo, talento, žinių ir darbštumo – anksčiau ar vėliau ateina ir reikalingi pinigai bei komercinė sėkmė. Reikia tik mokėti tuo džiaugtis, tikėti ir naudotis visomis galimybėmis. Tiesa, tai nėra paprasta – užsidegimas, kūrybos džiaugsmas dažnai tradiciškai paliekami vaikystės pasaulyje. O juk tai nėra kiek ne mažiau reikalinga ir mums, suaugusiems.

## – Ar vystantis technologijoms kosmosas artėja prie žmogaus?

– Aš sakčiau, žmogus artėja prie kosmoso. Man tai labai panašu į kalnus – yra žmonių, kopiančių į kalnus, ir žmonių, siekiančių pakilti dar aukščiau. Ir nors technologijos dabar leidžia pasiekti daug daugiau, verta prisiminti alpinistų išmintį, vidinę pagarbą gamtos jėgoms ir apvaizdai. Tai, kas svarbu kalnuose, yra taip pat svarbu kylant dar aukščiau pasaulio viršūnių.

## – Kas labiausiai jus domina kosmoso platybėse? Kokiuose projektuose dalyvaujate, ką išskiriate, kokias matote galimybes žmogui, žmonijai?

– Apie visa tai kalbėtis tikrai reikėtų išgerti ne vieną puodelio kavos... Kosmosas – beribis,

kaip ir žmogaus galimybės jame. Juk pasiekta dar labai nedaug – galima ir reikia siekti žymiai daugiau. Dabar mane labiausiai žavi ir domina tie talentingi ir drąsūs pasaulio žmonės, kurie užsidegę dirba šioje srityje: Richard Branson („Virgin Galactic“), Peter Diamandis („X Prize“), Esther Dyson („Lynx“ ir kiti projektai), Eric Anderson („Space Adventures“), Burt Rutan („Scaled Composites“), Elon Musk („Space X“), Jeff Bezos („Blue Origin“). Su dauguma iš jų asmeniškai susipažinau TED konferencijose Kalifornijoje ir Oksforde. Įspūdingi buvo ne tik jų pranešimai (įrašus galima pažiūrėti [www.TED.com](http://www.TED.com)), bet ir pats bendravimas su jais – jų asmeninis žavesys, lyderystė ir tikėjimas savo misija. Prieš keletą savaičių svečiuojantis pas Richardą Bransoną (kartu su juo ir keletu bendraminčių esame įsteigę nepelno siekiančią organizaciją [www.CarbonWarRoom.com](http://www.CarbonWarRoom.com)) buvo labai įdomu padiskutuoti apie praktiškai pritaikomų kosminių skrydžių ateitį – vos porą valandų trunkančias tarpkontinentines keliones, nepilotuojamais kosminiais laivais gabenamas „labai labai“ skubias siuntas... Manau, kad „Aviacijos pasaulis“ kosmoso virsuliui (ir turi!) užkrėsti Lietuvos jaunimą. Žinau ne vieną jaunuolį, išvažiuosį studijuoti į užsienį ir norintį savo ateitį susieti su kosmoso tyrinėjimo projektais, bet netikintį, kad tuose projektuose gali dalyvauti ir Lietuva. Todėl džiugu, kad ir pas mus jau atsiranda entuziastų – kosmosu besidominčių žmonių bendruomenė ([www.kosmose.lt](http://www.kosmose.lt)). Rudenį Lietuvos nacionaline kosmoso asociacija organizuoja pirmąją konferenciją ([www.space-lt.eu](http://www.space-lt.eu)). Pagaliau pajudėjo ir valstybė – pradedami realiai spręsti Lietuvos narystės ESA (European Space Agency – Europos kosmoso agentūra, [www.esa.int](http://www.esa.int)) reikalai.

## – Kaip sekasi Jūsų minėtiems dviems danų entuziastams bandomajam skrydžiui į kosmosą ruošti raketą HEAT-1X iš Baltijos jūros tarptautinių vandenų? Jūs esate šio projekto gerbėjas ir rėmėjas. Papasakokite apie tai.

– Tai tikrai puikus ir įkvėpiantis pavyzdys (naujausia informacija pateikta [www.CopenhagenSuborbitals.com](http://www.CopenhagenSuborbitals.com) tinklalapyje). Jis jau tampa nacionaliniu, pilietiniu danų kos-

moso entuziastų remiamu projektu. Kviečiu ir Lietuvos kosmoso mėgėjus dalyvauti ir paremti – kad ir visai nedidele suma, nors 50 litų, – šį fenomenalų projektą. Juk būtų puiku, jei šalia danų antri pagal rėmėjų skaičių būtų lietuviai? Dažnai klausiu: ar Jūs paremtumėte S.Darių ir S.Girėnų? Ne dabar, kai jau žinote istoriją, bet įsivaizduokite: pasaulinė krizė, 1933 metai JAV, du jauni, Jums nepažįstami entuziastai prašo Jūsų ir paramos jų tuo laiku beprotiškai brangiam, pavojingam ir labai sunkiai įgyvendinamam žygiui. Dabar matome, kad jie kūrė ne tik Lietuvos istoriją – jie kūrė pasaulio aviacijos istoriją. Dabar tai vyksta kosmoso srityje. Ar norite prisidėti?

## – Koks Jūsų su kosmosu susijęs potyris (išgyvenimas) yra brangiausias?

– Galbūt labiausiai įsiminęs ir pirmiausiai iškylantis atmintyje įspūdis yra iš „gilioji tarybinės senovės“. Anykščiai, 1969 metų liepos mėnuo – atostogų vasara pas senelius. Neryški, juoda balta, beveik tiesioginė, bet visiškai fantastinė Apollo 11 misijos transliacija iš Mėnulio (kai kas iki šiol netiki, kad tai iš tikrųjų įvyko). Pirmasis Žmogaus žingsnis Mėnulyje – ir, kaip manote, kiek vaikų ir jaunuolių visame pasaulyje jis įkvėpė įdomiems, atrodytų, neįmanomiems, visomis prasmėmis kosminiams užmojams ir darbams pačiose įvairiausiose srityse?

## – Ar Jūs norėtumėte išbandyti skrydį į kosmosą? Gal ketinate tai padaryti?

– O Jūs, Vilma? Manau, kad Jūs irgi teigiamai atsakytumėte į šį klausimą. Būtų įdomu.

## – Jūsų kosminis palinkėjimas „Aviacijos pasaulio“ skaitytojams.

– Tiesiog pacituosiu Sero Richardo Bransono knygos (ji išversta ir į lietuvių kalbą) pavadinimą ir palinkėsiu ją perskaityti: Srew It, Let's Do It: Lessons in Life – „Velniop viską! Imk ir daryk! Gyvenimo pamokos“.